

Posudek oponenta diplomové práce:

Jana Draganová, Měšťanská beseda v Karlíně 1861–1914, Liberec, 18.11.2010, 112 s., 19 il., 5 tb.

Cílem posuzované diplomové práce je nastínění vývoje a činnosti Měšťanské besedy v Karlíně od jejího vzniku v roce 1861 až do vypuknutí 1. světové války, a to v kontextu rozvoje samostatné obce Karlín a zároveň i emancipující se české měšťanské společnosti. Zvláštní důraz je kladen na popsání osvětově-vzdělávací a zábavní činnosti spolku. Této svého druhu pravděpodobně nejvýznamnější korporaci v pražských předměstích nebyla dosud v odborné literatuře věnována takřka žádná pozornost. Diplomantka tudíž byla odkázána především na využití archivních pramenů, doplněných o dobové tištěné prameny a literaturu zabývající se dějinami Karlína.

Metodami použitými při zpracování tématu měly být základní způsoby historické práce, tedy analýza, komparace a syntéza. Tyto metody byly bohužel použity jen náznakově, výsledná práce má charakter spíše kompilativní a popisný.

Nedostatky spatřuji též ve využití pramenné základny. Diplomantka důkladně prostudovala pouze archiv Měšťanské besedy Karlín, který je bohužel dochovaný v neúplnosti. Nevyužila další relevantní fondy dostupné v Archivu hl.m. Prahy, jako např. tzv. Spolkový katastr (MBK: sign. XI/5) či Okresní hejtmanství Karlín, ačkoliv jejich výpovědní hodnota není v tomto případě nijak závažná. Za chybu však považuji nevyužití Archivu města Karlín, a to ze dvou důvodů: jednak jsou v dochované spisovně uloženy spisy týkající se přímo spolkové činnosti, jednak proto, že propojení obecní samosprávy s činností spolku bylo velmi úzké. Pro komparaci se srovnatelnými organizacemi by bylo vhodné nahlédnout do výročních zpráv Měšťanské besedy vinohradské či ve Spolkovém katastru na vinohradskou či žižkovskou měšťanskou besedu. Excerpce dobového tisku by bývala mohla doplnit údaje o spolkové osvětové či zábavní činnosti, které ve spolkovém archivu chybějí (mj. lokální Karlínské listy byly vydávány od r. 1903).

Co se týká literatury, diplomantka využila dostupnou literaturu věnovanou územnímu, hospodářskému a společenskému vývoji Karlína (k dějinám území by možná bylo užitečné podívat se též do Ruthovy Kroniky královské Prahy, zejména 1. dílu). Vzhledem k tomu, že těžiště práce je v popsání vzdělávací a osvětové činnosti spolku, která byla v dobovém kontextu nadstandardní a velmi specifická, postrádám v seznamu literatury monografii Jiřího Pokorného *Lidová výchova na přelomu 19. a 20. století*, Praha 2003.

Mezi slabiny posuzované práce musím – kromě již zmíněného – zahrnout i rozsahový nepoměr mezi pasážemi věnovanými excerpcím z literatury (Karlín, společenský život všeobecně) a pasážemi o Měšťanské besedě. Informace z literatury měly být pouze doplňkové, nastiňující, v diplomové práci však nejednou tvoří ústřední téma na úkor tématu vlastního. S tím souvisí i občas se vyskytující závislost na detailech, které s tématem souvisejí jen okrajově – pro příklad uvedu informace o manželce Františka Křížíka na str. 58. Ostatně pasáž o F. Křížíkovi je vhodným dokladem výše uvedené výtky: Této významné karlínské osobnosti jsou v práci věnovány takřka tři strany, přičemž jeho činnosti ve vztahu k Měšťanské besedě pouze čtyři věty.

Základní cíl práce – naznačení dějin a zejména vzdělávací a osvětové činnosti Měšťanské besedy Karlín – byl splněn. Byl položen základ pro další prohloubenější a především srovnávací bádání. V následném výzkumu by bylo žádoucí v maximální míře zkompletovat přehled vzdělávací i zábavní činnosti besedy, prozkoumat propojení s karlínskou obecní samosprávou i s dalšími lokálními významnými činiteli, zaměřit se též na podpůrnou činnost

spolku, porovnat činnost karlínské besedy se srovnatelnými korporacemi. Toto pak zasadit do celkového kontextu dobového politického, hospodářského, sociálního i společenského vývoje.

Co se týká formální stránky zpracování diplomové práce, zde nespátřuji takřka žádné nedostatky. Stylistická i jazyková úroveň je adekvátní (gramatická v dnešní dobu dokonce nebývalé), citace pramenů odpovídají normě. Ačkoli se zcela neztotožňuji se způsobem zachování ortografické podoby pramene v použitých citátech (např. v tabulce č. 1 ji považuji za nadbytečnou – není to přímá citace), diplomantka svůj názor v textu zdůvodnila.

I přes výše uvedené výhrady předložená diplomová práce splňuje požadavky na udělení akademického titulu Mgr., proto ji doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou **velmi dobře**.

V Praze dne 19.1.2011

PhDr. Hana Svatošová